प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत कृषि सेवा, भेटेरिनरी समूह, अधिकृतस्तर नवौं तह, वरिष्ठ पशु चिकित्सक वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूरूपरेखाः यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार तीन चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरणः लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्कः २००

द्वितीय चरणः गुणमापक परीक्षण (Competency Test)- मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation) पूर्णाङ्कः २०

तृतीय चरणः अन्तर्वार्ता (Interview) पूर्णाङ्कः ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरणः लिखित परीक्षा (Written Examination)

<table>
<tr><th>पत्र</th><th colspan="2">विषय</th><th>खण्ड</th><th>पूर्णाङ्क</th><th>उत्तीर्णाङ्क</th><th>परीक्षा प्रणाली</th><th>प्रश्न संख्या अङ्कभार</th><th>समय</th></tr>
<tr><td rowspan="5">प्रथम</td><td rowspan="3">प्रशासन, व्यवस्थापन र कानून</td><td>प्रशासन र व्यवस्थापन</td><td>A</td><td rowspan="5">१००</td><td rowspan="5">४०</td><td rowspan="3">विषयगत- छोटो उत्तर</td><td>४ प्रश्नx५ अङ्क=२०</td><td rowspan="5">३ घण्टा</td></tr>
<tr><td>समसामयिक कानून</td><td>B</td><td>४ प्रश्नx५ अङ्क=२०</td></tr>
<tr><td>सेवासँग सम्बद्ध कानून र अन्य</td><td>C</td><td>४ प्रश्नx५ अङ्क=२०</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय</td><td rowspan="2">D</td><td>विषयगत- लामो विश्लेषणात्मक</td><td>२ प्रश्नx१० अङ्क=२०</td></tr>
<tr><td>विषयगत- समस्या समाधानमूलक</td><td>१ प्रश्नx२० अङ्क=२०</td></tr>
<tr><td rowspan="4">द्वितीय</td><td colspan="2" rowspan="4">सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय</td><td>A</td><td rowspan="4">१००</td><td rowspan="4">४०</td><td rowspan="3">विषयगत-लामो तथा विश्लेषणात्मक समीक्षा</td><td>१ प्रश्नx१० अङ्क=१०
१ प्रश्नx१५ अङ्क=१५</td><td rowspan="4">३ घण्टा</td></tr>
<tr><td>B</td><td>१ प्रश्नx१० अङ्क=१०
१ प्रश्नx१५ अङ्क=१५</td></tr>
<tr><td>C</td><td>१ प्रश्नx१० अङ्क=१०
१ प्रश्नx१५ अङ्क=१५</td></tr>
<tr><td>D</td><td>समस्या समाधानमूलक मामिला विश्लेषण</td><td>१ प्रश्नx२५ अङ्क=२५</td></tr>
</table>

द्वितीय चरणः कौशल/गुणमापक परीक्षण (Competency Test)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation)	२०	व्यक्तिगत प्रस्तुतीकरण (Individual Presentation)	३० मि.

तृतीय चरणः अन्तर्वार्ता (Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०	अन्तर्वार्ता	-

द्रष्टव्य :

१. यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण, द्वितीय चरण र तृतीय चरण गरी तीन चरणमा विभाजन गरिएको छ।

२. लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ, सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक भाषा हुनेछ। तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग गर्न सकिने छ।

३. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ।

४. प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा अलग-अलग दिनमा छुट्टाछुट्टै हुनेछ।

५. प्रत्येक पत्रको प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्। परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । **तर प्रथम पत्रको खण्ड (D) का लागि दुई वटा उत्तरपुस्तिका हुनेछ ।**

६. पाठ्यक्रममा समावेश भएका विषयवस्तुमा कोशी प्रदेश तथा नेपालको सन्दर्भ जोडी प्रश्नहरू सोध्न सकिनेछ।

७. माथि परीक्षा योजनामा उल्लिखित प्रथम चरणको लिखित परीक्षाको प्रथम तथा द्वितीय पत्रको खण्ड (D) मा उल्लिखित समस्या समाधानमूलक प्रश्नमा पाठ्यक्रममा उल्लेख भएको कुनै विषयको विषयगत मुद्दा (Issues) समावेश गरिएको हुनेछ। प्रश्नले उठान गर्न खोजेका विषयवस्तुमा आधारित भई समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकतानुसार निम्नानुसार ४ भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्ने छ।

   क. पहिलो भागमा समस्याको पहिचान र संक्षिप्त टिप्पणी।

   ख. दोस्रो भागमा विषयवस्तुका सन्दर्भमा विद्यमान व्यवस्था, नीति, कानुन र कार्यक्रम।

   ग. तेस्रो भागमा विद्यमान समस्या र समाधानका लागि सुझाव।

   घ. चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन तरिका।

८. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार परीक्षा योजनामा उल्लेख भए अनुसार हुनेछ।

९. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा तीन महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।

१०. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सहभागी गराइने छ। साथै द्वितीय चरणको परीक्षामा सहभागी भएपछि मात्र तृतीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइने छ।

११. द्वितीय चरणको मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation) को लागि प्रथम र द्वितीयपत्रको विषयगत मुद्दा (Issues) मा आधारित परिस्थितिजन्य (Situational) विषय समावेश गरिएको हुनेछ। मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation) तयारीका लागि १ घण्टा १५ मिनेटको समय हुनेछ।

१२. द्वितीय चरणको मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation) र अन्तर्वार्ता साथसाथै वा अलग अलग समयमा सञ्चालन गर्न सकिने छ।

१३. द्वितीय चरणको मामिला प्रस्तुतीकरण विषयको पूर्णाङ्कमा उम्मेदवारको मामिला प्रस्तुतीकरण तयारी र व्यक्तिगत प्रस्तुतीकरणका आधारमा मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

पाठ्यक्रम लागू मितिः २०८२/६/७

नोटः प्रथमपत्रको प्रश्न सामान्यतया देहाय अनुसारका इकाइबाट देहाय अनुसार प्रश्न सोधिने छ।

विवरण	खण्ड A				खण्ड B				खण्ड C			खण्ड D		
इकाइ	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२.१-१२.१३	१२.१४-१२.२६	१२.१-१२.२६
पूर्णाङ्क	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	१०	१०	२०
प्रश्न संख्या	१	१	१	१	१	१	१	१	२	१	१	१	१	१

द्वितीय पत्रको विषयगत प्रश्न सामान्यतया देहाय अनुसारका इकाइबाट देहाय अनुसार प्रश्न सोधिने छ।

विवरण	खण्ड A		खण्ड B		खण्ड C		खण्ड D
इकाइ	१	२	३		४		१-४
पूर्णाङ्क	१०	१५	१०	१५	१०	१५	२५
प्रश्न संख्या	१	१	१	१	१	१	१

प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत कृषि सेवा, भेटेरिनरी समूह, अधिकृतस्तर नवौं तह, वरिष्ठ पशु चिकित्सक वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र

खण्ड: (A) प्रशासन र व्यवस्थापन

(४ प्रश्न × ५ अंक = २० अंक)

१. **राज्य, सरकार, लोकतन्त्र र मानव अधिकार**

- १.१ राज्यशक्तिको बाँडफाँड, शक्ति पृथकीकरण र सन्तुलन तथा नियन्त्रण (Power Sharing, Separation of Power & Check and Balance)
- १.२ सरकारको कार्यक्षेत्र र भूमिका (Scope & Roles of Government)
- १.३ सङ्घीय प्रणाली: नेपालमा प्रशासनिक संघीयता र वित्तीय संघीयता (Federal System: Administrative & Fiscal Federalism in Nepal)
- १.४ सार्वजनिक नीति विश्लेषण, तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन (Public Policy Analysis, Formulation, Implementation, Monitoring & Evaluation)
- १.५ लोकतन्त्रका मूल्यहरू (Core values) र नेपालमा यसको अवस्था
- १.६ समावेशी लोकतन्त्र (Inclusive Democracy)
- १.७ कानूनको शासन र मानव अधिकार (Rule of Law & Human Rights)
- १.८ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व (Principle of Representation & Proportional Representation)
- १.९ सामाजिक न्याय र सामाजिक सुरक्षा (Social Justice & Social Security)
- १.१० आरक्षण (Reservation), सकारात्मक विभेद (Positive Discrimination), विविधता व्यवस्थापन (Diversity Management) र यसका अवसर तथा चुनौतीहरू

२. **सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापन**

- २.१ सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापनको अवधारणा, सिद्वान्त र नवीनतम प्रवृत्तिहरू (Concept, Principle & New Trends)
- २.२ प्रशासन र राजनीति बीचको अन्तरसम्बन्ध (Inter-relationship between Administration & Politics/Politics-Administration Dichotomy)
- २.३ व्यवस्थापक एवं प्रशासकको कार्य, भूमिका र सीपहरू (Functions, Roles & Skills)
- २.४ व्यवस्थापनका विविध पक्षहरू: उत्प्रेरणा (Motivation), मनोबल (Morale), नेतृत्व (Leadership), नियन्त्रण (Control), समन्वय (Co-ordination), निर्णय प्रक्रिया (Decision Making Process), समूह गतिशीलता (Group Dynamics), संगठनात्मक व्यवहार (Organizational Behavior), समूहकार्य (Group Work), कार्य संस्कृति (Work Culture)
- २.५ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र सूचना प्रविधिको उपयोग (Management Information System & Use of Information Technology)
- २.६ गुनासो व्यवस्थापन (Grievance Handling), तनाव व्यवस्थापन (Stress Management), सूचना व्यवस्थापन र समय व्यवस्थापन (Information Management & Time Management)

२.७ वार्ता तथा सम्झौता गर्ने सीपहरू (Negotiation & Agreement Skills)

३. **आर्थिक प्रशासन, सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन र विकासका आयाम तथा पक्षहरू**

३.१ आर्थिक प्रशासन, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन

३.२ सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन (सार्वजनिक आय, खर्च तथा ऋण)

३.३ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र लेखापरीक्षण (Internal Control Mechanism & Audit)

३.४ नेपालमा योजनाबद्ध विकास (Planned Development) र चालू आवधिक योजना (Current Periodic Plan)

३.५ विकासका आयामहरुः मानव विकास (Human Development), दिगो विकास (Sustainable Development), समावेशी विकास (Inclusive Development), गरिबी निवारण (Poverty Alleviation), विश्वव्यापीकरण र स्थानीयकरण (Globalization & Localization), लैङ्गिक सवाल (Gender Issues)

३.६ वातावरण, जनसङ्ख्या, रोजगार र बसाँइसराई

३.७ जलवायु परिवर्तन (Climate Change), जलवायु परिवर्तनले सामाजिक जीवनमा पारेको प्रभाव र अनुकूलन (Impact & Adaptation)

३.८ प्रकोप/विपद् व्यवस्थापन (Disaster Management)

३.९ नेपालमा विकासका चुनौती तथा राष्ट्रिय विकासका मुद्दा/सवालहरू (Challenges & Issues)

४. **शासकीय सुधार, सुशासन र व्यावसायिकता**

४.१ नेपालमा शासकीय/प्रशासन सुधारका प्रयास र चुनौतीहरू

४.२ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, विशेषता र आधारभूत मान्यताहरू

४.३ सुशासन, पारदर्शिता र जवाफदेहिता (Good Governance, Transparency & Accountability)

४.४ सदाचार, व्यावसायिक नैतिकता र मूल्यहरू (Integrity, Ethics & Values)

४.५ सम्पत्ति शुद्धीकरण (Money Laundering) र भ्रष्टाचार निवारण (Prevention of corruption)

४.६ विद्युतीय शासन (E-Governance)

४.७ सार्वजनिक सेवा प्रवाह- यसका नवीनतम अभ्यास र नवप्रवर्तन (New Trends & Innovation)

खण्डः (B) समसामयिक कानून

(४ प्रश्न × ५ अंक = २० अंक)

५. नेपालको संविधान, भ्रष्टाचार निवारण ऐन २०५९, सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४, सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०६५, प्रदेश सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश), प्रदेश सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०७७ (कोशी प्रदेश)

६. निजामती सेवा ऐन, २०४९, निजामती सेवा नियमावली, २०५०, प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७९ (कोशी प्रदेश), प्रदेश निजामती सेवा नियमावली, २०८१ (कोशी प्रदेश), स्थानीय सरकारी सेवा (गठन तथा सञ्चालन) ऐन, २०८० (कोशी प्रदेश)

७. प्रदेश लोक सेवा आयोग ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश), प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०१३, प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५ (कोशी प्रदेश), संघ, प्रदेश र स्थानीय तह (समन्वय र अन्तरसम्बन्ध) ऐन, २०७७, सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४, सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५, वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६, वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश)

८. आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६, आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ (कोशी प्रदेश), प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७९ (कोशी प्रदेश), सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३, सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४, प्रदेश सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७७ (कोशी प्रदेश)

खण्ड: (C) सेवासँग सम्बद्ध कानून र अन्य

(४ प्रश्न × ५ अंक = २० अंक)

९. ऐन तथा नियमावली:

९.१ खाद्य स्वच्छता तथा गुणस्तर ऐन, २०८१

९.२ खाद्य अधिकार तथा खाद्य सम्प्रभूता ऐन, २०७५ तथा खाद्य अधिकार तथा खाद्य सम्प्रभूता सम्बन्धी नियमावली, २०८०

९.३ नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद् ऐन, २०४८

९.४ सहकारी ऐन, २०७४, सहकारी नियमावली,२०७५, प्रदेश सहकारी ऐन, २०७६ तथा प्रदेश सहकारी नियमावली, २०७६ (कोशी प्रदेश)

९.५ पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ तथा पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा नियमावली २०५६

९.६ पशु बधशाला र मासु जाँच ऐन, २०५५ तथा पशु बधशाला र मासु जाँच नियमावली, २०५७

९.७ नेपाल पशु चिकित्सा ऐन, २०५५ तथा नेपाल पशु चिकित्सा नियमावली, २०५७

९.८ खाद्य ऐन, २०२३ तथा खाद्य नियमावली, २०२७

९.९ दाना पदार्थ ऐन, २०३३ तथा दाना पदार्थ नियमावली, २०४१

९.१० जलचर संरक्षक ऐन, २०१७

९.११ औषधि ऐन, २०३५, औषधि स्तर नियमावली, २०४३ र औषधि दर्ता नियमावली , २०३८ का पशु सेवा/पशु स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित विषयहरू

९.१२ प्रदेश कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन अनुदान ऐन, २०७७ तथा प्रदेश कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन अनुदान नियमावली, २०७८ (कोशी प्रदेश)

९.१३ पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा व्यवसायी परिषद् ऐन २०७९

१०. सम्बद्ध नीति

१०.१ राष्ट्रिय पशु स्वास्थ्य नीति, २०७८

१०.२ राष्ट्रिय कृषि नीति, २०६१

१०.३ कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन नीति, २०६३

१०.४ कृषि जैविक विविधता प्रवर्द्धन नीति, २०६३

१०.५ राष्ट्रिय खाद्य स्वच्छता नीति, २०७५

१०.६ राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६

१०.७ राष्ट्रिय दुग्ध विकास नीति, २०७८

१०.८ पन्छी पालन नीति, २०६८

१०.९ खर्क नीति, २०६८

१०.१० जैविक प्रविधि नीति, २०६३

११. **अन्य (मापदण्ड, कार्यविधि, निर्देशिका आदि)**

११.१ कृषि विकास रणनीति, (२०७२-०९२)

खण्ड: (D) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय

(२ प्रश्न × १० अंक = २० अंक)

(१ प्रश्न × २० अंक = २० अंक)

१२.१. विश्व व्यापार संगठनको सन्दर्भमा नेपालको कृषि क्षेत्रको विकास, सम्भाव्यता एवं चुनौतीहरू

१२.२. कृषिमा दोहोरो व्यवस्थापन प्रणाली (Double Track System)

१२.३. चालु संघीय तथा प्रादेशिक (कोशी प्रदेश) आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेको कृषि/पशु सेवा सम्बन्धी नीति, रणनीति र कार्यक्रमहरू

१२.४. विशेष कृषि उत्पादन कार्यक्रम निर्देशिका, २०५७

१२.५. नेपालको वर्तमान कृषि तथा पशुपालनको अवस्था र सवालहरू (Present Situation & Issues)

१२.६. नेपालको कृषि विकासमा महिला सहभागिता

१२.७. आर्थिक विकास र क्षेत्रीय सन्तुलनमा कृषि क्षेत्रको भूमिका

१२.८. नेपालमा कृषि तथा पशुपालन विकासका अवसर तथा चुनौतीहरू

१२.९. कृषि एवं पर्यावरणबीच अन्तरसम्बन्ध

१२.१०. कृषि तथा पशुपालन विकासका नीति, उद्देश्य, कार्यनीतिको औचित्य र अन्तरसम्बन्ध

१२.११. कृषि बजार अनुसन्धान प्रणाली

१२.१२. खाद्य सुरक्षा, गरिवी निवारण र रोजगारी प्रवर्द्धनमा कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रको योगदान

१२.१३. कृषि वस्तुको उत्पादनोपरान्त प्रविधि (Post Production Technique) सम्बन्धी जानकारी

१२.१४. कृषि क्षेत्रको विकासका लागि वित्तीय लगानीका आयामहरू र औचित्य

१२.१५. कृषि तथा पशुपालन विकासमा संलग्न निकायहरू बीचको अन्तरसम्बन्ध तथा समन्वय

१२.१६. कृषि तथा पशुपालन विकासमा पकेट क्षेत्र, Projectization को अवधारणा र समीक्षा

१२.१७. कृषि तथा पशुपालनको व्यावसायीकरण सम्बन्धी नीति एवं कार्यक्रमहरू

१२.१८. कृषि क्षेत्रको विकासमा संघीय शासन प्रणाली बमोजिम विभिन्न तहका सरकारहरूको भूमिका

१२.१९. नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्को संगठनात्मक स्वरूप तथा अनुसन्धान, प्रसार र समन्वय

१२.२०. कृषि विकासको तहगत संगठनात्मक संरचना-संघ, प्रदेश र स्थानीय

१२.२१. कृषि तथा पशुपालन व्यवसाय एवम् व्यापार प्रवर्द्धनमा मूल्य श्रृङ्खला (Value Chain) को महत्व

१२.२२. संघ, प्रदेश र स्थानीय तह कृषि क्षेत्र समन्वय सम्बन्धी कार्यप्रक्रिया, २०८०

१२.२३. Data driven Digital Agriculture Technology (ICT and AI) and its importance for efficient agriculture transformation in Nepal

१२.२४. Nature-based Solutions for Sustainable and Climate Resilience Agriculture in Nepal

१२.२५. विश्व व्यापार संगठन (WTO) एवं क्षेत्रीय व्यापार संगठनहरू (जस्तै SAFTA, BIMSTEC) मा कृषि क्षेत्रसँग सम्बन्धित प्रावधान तथा प्रतिवद्धताहरू

द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय

खण्ड: (A)

(१ प्रश्न x १० अंक = १० अंक)

(१ प्रश्न x १५ अंक = १५ अंक)

1. Introduction

- 1.1 History of livestock development and veterinary services in Nepal
- 1.2 Present status of veterinary services in Nepal
- 1.3 Emerging diseases and their threat in livestock related industries and marketing in Nepal
- 1.4 Livestock production and prospect of livestock related industries and marketing in Nepal

2. Animal Health and Livestock production Management:

- 2.1 Economically important infectious diseases of livestock and poultry epidemiology, pathogenesis, treatment, prevention, control and eradication
- 2.2 Economically important parasitic diseases of livestock and poultry epidemiology, pathogenesis, treatment, prevention, control and eradication
- 2.3 Contingency plan for disease control
- 2.4 Risk analysis of importation of animals, their products and biological for veterinary use
- 2.5 Important zoonotic diseases prevention, control and eradication, distribution, reservoir, epidemiology
- 2.6 Role and responsibility of private and public sector in veterinary clinical services.
- 2.7 Technology advancement in veterinary biological and scope of vaccine production in nepal
- 2.8 Epidemic control strategy of infectious diseases
- 2.9 Livestock and poultry production systems, desired level of management practice for commercialization of production
- 2.10 Common diseases of wildlife, epidemiology and management
- 2.11 Emergency preparedness and early warning system for livestock diseases
- 2.12 Veterinary services and public health
- 2.13 Foot and Mouth Disease control strategy adopted in Koshi Province
- 2.14 Bio security: concept and importance in livestock farming
- 2.15 Concept of livestock nutrition audit
- 2.16 Ethnoveterinary: challenges and future direction

खण्ड: (B)

(१ प्रश्न x १० अंक = १० अंक)

(१ प्रश्न x १५ अंक = १५ अंक)

3. International Standards quality and Regulation Management:

3.1 World Organization for Animal Health (WOAH), Sanitary and Phyto-sanitary and World Trade Organization related Codes, Codex, Standards and their implication in present context of trade and production of livestock and livestock products

3.2 Quarantine Management and its role in context to WTO

3.3 Slaughter house management and meat inspection

3.4 One health approach for protection of plant, animals and environment

खण्ड: (C)

(१ प्रश्न x १० अंक = १० अंक)

(१ प्रश्न x १५ अंक = १५ अंक)

4. Planning & Management of Veterinary Laboratory, District Livestock/Veterinary Service

4.1 Standard diagnostic procedures.

4.2 Standardization of veterinary vaccines, antigens and anti-sera.

4.3 Regulation on import, storage and use of live or attenuated veterinary vaccines and quality control management

4.4 Management of veterinary/investigation/laboratory

4.5 Role and relevancy of veterinary standards in quality control

4.6 Planning and management of district livestock production services and veterinary hospitals

4.7 Farmer's need assessment, veterinary service and livestock project identification, prioritization, designing and management/implementation

खण्ड: (D)

(१ प्रश्न x २५ अंक = २५ अंक)

उल्लिखित **खण्ड (A), खण्ड (B) र खण्ड (C)** को पाठ्यक्रमको विषयवस्तुमा आधारित भई विषयगत मुद्दा (Issues) समावेश भएको समस्या समाधानमूलक प्रश्नको उत्तर यस खण्ड अन्तर्गत दिनुपर्नेछ । समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकतानुसार निम्नानुसार ४ भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्ने छ ।

क. पहिलो भागमा समस्याको पहिचान र संक्षिप्त टिप्पणी ।

ख. दोस्रो भागमा विषयवस्तुका सन्दर्भमा विद्यमान व्यवस्था, नीति, कानुन र कार्यक्रम ।

ग. तेस्रो भागमा विद्यमान समस्या र समाधानका लागि सुझाव ।

घ. चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन तरिका ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत कृषि सेवा, भेटेरिनरी समूह, अधिकृतस्तर नवौं तह, वरिष्ठ पशु चिकित्सक वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

नमूना प्रश्नहरू (Model Questions)

1. 'एक स्वास्थ्य' (One Health) अवधारणाको महत्त्वबारे चर्चा गर्दै नेपालमा यसलाई कसरी प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न सकिन्छ, स्पष्ट पार्नुहोस्।(५)
2. Explain the concept of "One Health" and its significance in protecting the health of animals, humans, and the environment. How does a Senior Veterinary Officer apply this approach in practice? **(10 Marks)**
3. Discuss the role of a veterinary quarantine management in preventing the spread of transboundary animal diseases. What are the key procedures and protocols for effective quarantine management at national and local levels? **(15 Marks)**
4. Given the challenges of a zoonotic disease outbreak in the Terai region of Koshi province, develop a comprehensive case study-based response to the following issue. (25 marks)

   A sudden and widespread outbreak of a zoonotic disease, suspected to be transmitted from livestock to humans, has been reported in a populated area of the Terai region in Koshi province. Initial reports indicate a lack of coordinated effort between veterinary services, public health officials, and local government bodies. The local population is panicking, and there is a high risk of the disease spreading to other districts due to the movement of animals and people.

   Your response should be structured in four parts:

   - **Part 1: Problem Identification and Brief Commentary**
     - Identify the key issues highlighted in the case study, including the immediate and systemic problems.
     - Provide a brief commentary on the potential long-term consequences of a lack of coordinated "One Health" approach.
   - **Part 2: Existing Provisions, Policies, Laws, and Programs**
     - Discuss the existing national, provincial, and local government provisions, policies, laws, and programs related to veterinary services, public health, and disease control.
     - Mention how these existing frameworks are applicable to the situation described in the case study.
   - **Part 3: Existing Problems and Suggestions for Solutions**
     - Analyze the existing problems and gaps in the current response mechanism, as evidenced by the case study.
     - Propose concrete and practical suggestions to address these problems, focusing on a multi-sectoral "One Health" approach.
   - **Part 4: Implementation, Monitoring, and Evaluation of Suggestions**
     - Outline a strategy for the implementation of your proposed suggestions.
     - Explain how the effectiveness of these measures would be monitored and evaluated to ensure better preparedness for future outbreaks.